1ste Jaargang. — Nr 6 Prijs : 5 centiemen Maandag 7 December 1914.

Gazet van Brussel

NIEUWSBLAD VOOR HET VLAAMSCHE VOLK

Handschriften worden niet terug gezonden

BEHEER EN REDAKTIE:
12, Zwarte Lieve Vrouwstraat, 12

AANKONDIGINGEN :
Plaatsaanvragen : 5 centiemen per halven regel ;
Andere aankondigingen : 10 centiemen ; Publiciteit : 30 centiemen.

In de Loopgraven

Dat er in de loopgraven op de Aisne zonderlinge tooneelen afgespeeld worden, blijkt uit het volgende dat wij aan een brief ontleenen door een Fransch ruiterijofficier gericht aan zijn in Engeland verblijvende vrouw, en door een paar Engelsche bladen bekend gemaakt :

" Eergisteren (6 November) bezocht ik onze uiterste voorposten, en daardoor kreeg ik een juist begrip van het leven in de loopgraven, dat zeer zonderling is. Op sommige plaatsen liggen de Duitschers slechts dertig meter van ons. Zij schelden ons uit in het zuiverste Parijzer Fransch en hebben juist een ouden bok in onze loopgraven gejaagd en hem briefjes met allerhande spot en scherts meegegeven. De Duitschers hebben ook piano's in hunne loopgraven en zij zingen dikwijls. Onze jongens juichen ze dan toe.

„ Bij het waterhalen treffen Duitsche en Fransche soldaten malkander ongewapend aan bij dezelfde bron, zoodat er van beide zijden niet kan geschoten worden, uit vrees eigen kameraden te treffen. „

∴

Een Duitsch officier die sedert eene maand aan de Aisne vecht, geeft in een Duitsch blad de volgende beschrijving van zijn verblijfplaats, die hij spottend " villa loopgraaf „ noemt :

" Mijne villa is ongeveer twee meter lang en een meter breed. Het plafond bestaat uit eene deur en het voorste deel van een bed, is ongeveer tien centimeter dik en met aarde overdekt; dus zit men daaronder veilig beschut tegen schrapnells; tegen granaten natuurlijk niet, die slaan overal door heen. Mijne villa is in verscheidene kamers ingedeeld. Daar waar de cigaren liggen is het heeren- of rookvertrek; de keuken en de eetkamer liggen aan den ingang, op de plaats waar bedplank en deur malkander raken en een soort kast vormen. Mijn eetvoorraad bestaat op het oogenblik uit een kip, een duif, zwart en wit brood, boter — die jammer genoeg wat te sterk gezouten is voor mijn smaak — en vier flesschen wijn. In de slaapkamer heb ik een eigenaardig worstvormig ding dat voor hoofdkussen dient. Mijn oppasser beweert dat het daarvoor gemaakt is, maar ik ben van gevoelen dat het in de verste verte op geen hoofdkussen gelijkt. Wat er ook van zij, het ding is niet te hard en biedt derhalve in den dag ook goede zitgelegenheid. Want ge kunt niet gelooven hoe mijn... achterste brandt en pijn doet — zelfs met dit kussentje eronder !

„ Mijn pelsmantel dient voor gewatteerde bedsprei, en een, vroeger hel, thans leemkleurig wollen deken wind ik 's nachts rond mijn bevende beenen.

„ Ook mag ik mijn leeskabinet niet vergeten : daarin liggen ter inzage de " Hannoverscher Kurier „, de " Strassburger Post „ en het " Neues Wiener Tageblatt „ ; ongelukkiglijk zijn alle reeds een veertiental dagen oud. De vloer is met ongedorschen stroo bedekt : tapijtwerk van grof weefsel.

„ Buiten mijn oppasser en ik, logeeren in mijne villa nog een zeker aantal muizen, die 's nachts in de stroohalmen ritselen en de graankorrels opeten.

„ Een eindje kaars vervangt het schelle elektrisch licht.

„ Uit deze natuurgetrouwe beschrijving mijner villa kunt ge opmaken hoe luxueus wij hier geherbergd zijn. Een geslepen wijnroomer en twee eenvoudige tassen maken heel mijn rijkdom aan keukengerief uit. Ligt het stof wat dik in onze villa, dan is dit te wijten aan het feit dat het niet anders kan. Het eenig onaangename van de zaak is : dat mijn woning niet altijd rustig blijft, want de granaten maken een helsch lawaai. Doch ook daar went men aan. „

Hieruit blijkt wel dat het onmenschelijk leven in de loopgraven, vooral in dit ellendig seizoen, den goeden, ouden soldatengeest in niets schaadt...

Algemeen Overzicht

In het Westen. — De internationale pers houdt zich nog altijd bezig met de toebereidselen tot den grooten slag die *op de Yzerlinie* verwacht wordt. Aan beide zijden heerscht een ongewone bedrijvigheid ; 1 1/2 miljoen man zouden daar tegenover elkaar staan. Nog steeds zenden de Duitschers zwaar geschut naar de zeekust en de bondgenooten brengen eveneens alles in gereedheid. Kales (Calais) staat onder Engelsch kommando.

Van Duitsche soldaten, die van de Yzerlinie terugkeeren, heeft een correspondent van *De Tijd* gehoord, dat binnen enkele dagen de Duitschers de Yzerlinie met alle krachten, waarover ze kunnen beschikken, zullen trachten te forceeren en dat de kroonprins zelf den aanval zal leiden. Lukt die aanval niet, dan zullen de Duitschers hun winterkwartier betrekken.

Ook elders op het Westelijk front kon wel iets van belang gebeuren. Te *Reims* moet de toestand kritiek zijn. De Duitsche loopgraven moeten tot op 1800 meters van de voorsteden liggen. De bloeiende textielnijverheid der stad is voor vele jaren te niet. Tot nu toe wordt de stoffelijke schade, veroorzaakt door een beschieting van twee maanden, op 350 millioen frank geschat. Dit alles volgens Parijsche berichten, naar de *Lokal Anzeiger* meldt. Tegen Reims staan ook Oostenrijksche motorbatterijen van 30 cm., mortieren die vroeger de forten van Antwerpen beschoten. Volgens de Franschen wemelt het er van Duitsche spionnen, een bericht dat reeds meermalen de ontruiming voorafging van andere plaatsen!

Verdun is grootendeels ingesloten en dreigend wordt de toestand door den Duitschen vooruitgang in 't Argonnenwoud. Te *Parijs* blijven de musea gesloten; vele schilderstukken zijn weggevoerd, zegt *Le Temps* en het Louvre is geheel leeg.

Thans zijn op de *Westkust van Ierland* Duitsche zeemijnen gelegd! Daarop groote ontroering in Engeland.

In het Oosten. — Nu dat de omsingeling van den Russischen rechtervleugel door de Duitschers mislukte, door het optreden van nieuwe massa's Russen, blijft de slag in Polen voortduren.

De *Nowoja Wremja* verzekert dat de Duitschers hier machtige versterkingen zullen aanvoeren en hier een beslissing zoeken alvorens in Frankrijk den grooten aanval te beginnen. Best mogelijk, maar intusschen zenden zij in 't Westen den vijand den tijd laten zich al te zeer te versterken en overigens luiden de berichten aldaar anders. *Qui vivra verra.* Tot nu toe hebben de Duitschers, naar Moltke's voorschrift gehandeld, met zoe weinig man mogelijk zoo veel vijanden mogelijk te verslaan. Behendigheid en snelheid waren hun voornaamste helpers daarbij. Moesten de Russische miljoenenlegers die bezitten, dan waren zij de baas. Op de Weichsel neemt een Duitsch motorbootkorps deel aan de gevechten.

Intusschen blijft von Hindenburg de held van den strijd aldaar en de beroemdte man van Duitschland.

Typisch is het volgende :

De Duitsche veldpost kreeg, volgens het *Berliner Tageblatt*, een brief te bezorgen, geadresseerd aan « den populairsten man van Duitschland ». Hij werd afgeleverd aan von Hindenburg.

De *Oostenrijkers* melden gunstig nieuws van Wolbrom, Nowo Radomsk en Lodz. Ongetwijfeld werken zij onafgebroken aan de versterking van hun leger, want zij staan voor een zware taak. De inneming van *Belgrado* werd feestelijk gevierd in gansch het land. De burgemeester van Pest zegde op een plakbrief : « Met Gods hulp plantten onze dapperen hun vaandel in het hoofdnest der tegen ons gesmede samenzwering ». Volgens de *Times* roepen de Serviërs om de hulp van hun « Russische broeders ». Wij vreezen dat die broeders van hetzelfde slag zijn als die der Belgen !

Volgens een bericht uit Weenen aan de *Vossische Zeitung*, zou Servië geneigd zijn met Oostenrijk afzonderlijk vrede te sluiten.

Rede van den Kanselier

—o—

Rijksdag van December 1914

De rijkskanselier, vervolgens het woord nemend, zelde : De keizer, die bij de legers te velde vertoeft, heeft mij opgedragen de Duitsche volksvertegenwoordiging, waarmede hij zich één weet in ontij en gevaar, in gemeenschappelijke zorg voor het welzijn des vaderlands, in nood en dood, zijn beste wenschenen hartelijke groeten over te brengen. Ook onze eerste gedachten gelden den keizer, het leger, de vloot, onze soldaten, die voor de eer en de grootheid des rijks strijden. Wij zijn vervuld met trots en rotsvast vertrouwen op hen en op onze Oostenrijksch-Hongaarsche wapenbroeders, die trouw en met schitterend gebleken dapperheid met ons den grooten strijd strijden. Nog in den jongsten tijd heeft zich aan onze zijde een bondgenoot geschaard, die weet dat met de vernietiging van het Duitsche rijk ook aan zijn staatssouvereiniteit een einde zou komen. Die bondgenoot is het Ottomaansche rijk.

Onze tegenstanders mogen tegen ons een geweldige coalitie hebben gesmeed, zij zullen naar ik hoop ervaren

dat ook de arm van onze dappere bondgenooten tot aan de zwakke plaatsen hunner wereldpositie reikt.

Den 4en Augustus heeft de Rijksdag aan den onbuigzamen wil van het geheele Duitsche volk, om den opgedwongen strijd te aanvaarden en de onafhankelijkheid tot het uiterste te verdedigen, gehoor gegeven. Sedert dien hebben zich groote gebeurtenissen afgespeeld; door de onvergelijkelijke dapperheid onzer troepen ligt het oorlogsterrein in vijandelijk land, waar wij ons vastberaden en sterk handhaven. Wij kunnen met vol vertrouwen de toekomst tegemoet zien. De tegenstand van onze vijanden is echter nog ongebroken, nog is het einde onzer opofferingen niet gekomen. Het Duitsche volk zal verdere offers dragen met dezelfde heldhaftigheid als het tot dusverre heeft getoond, want wij moeten en willen den oorlog tot verdediging van ons recht en onze vrijheid tot een goed einde brengen. Dan zullen wij ook het onrecht gedenken, onzen in vijandelijk land vertoevenden weerloozen landgenooten aangedaan, soms op een wijze die met elke beschaving spot. De wereld moet ervaren dat niemand ongestraft een Duitscher een haar kan krenken (stormachtige toejuichingen).

Wie de verantwoordelijkheid voor dezen grootsten aller oorlogen treft is ons volkomen duidelijk. De uiterlijke verantwoordelijkheid treft hen in Rusland, die de algemeene mobilisatie van het Russische leger hebben doorgedreven, de eigenlijke verantwoordelijkheid treft echter de Engelsche regeering. Het Engelsche kabinet had den oorlog onmogelijk kunnen maken, als het te Sint-Petersburg ondubbelzinnig had verklaard dat Engeland geen plan had het conflict tusschen Oostenrijk en Servië tot een oorlog tusschen de mogendheden op het Europeesche vasteland te laten aangroeien. Een dergelijke verklaring zou ook Frankrijk gedwongen hebben, met alle kracht Rusland van oorlogszuchtige maatregelen af te houden. Dan zouden onze pogingen tot bemiddeling tusschen Sint-Petersburg en Weenen geslaagd zijn en tot een oorlog ware het niet gekomen. Engeland heeft dat echter nagelaten, het kende het op oorlog aansturende drijven van een ten deele niet verantwoordelijke maar machtige groep aan het Russische hof, het zag hoe het wiel ging draaien, maar het stak geen vinger uit om een spaak in dat wiel te steken. Ondanks alle verzekeringen van vredelievendheid heeft Londen te Sint-Petersburg te verstaan gegeven, dat Engeland aan de zijde van Frankrijk en dus ook aan die van Rusland stond.

Het Engelsche kabinet heeft het tot dezen vreeselijken oorlog laten komen, omdat het de kans schoonzag met behulp van zijn bondgenooten Engeland's grootsten Europeeschen medelinger op de wereldmarkt den levensader af te snijden. Daarom draagt Engeland tezamen met Rusland voor God en de menschheid de verantwoordelijkheid voor de ramp, die Europa en de menschheid heeft getroffen.

(Wordt vervolgd).

BELGIË

Onze Koning in het Gevecht

Een Amsterdamsch blad verhaalt hoe een Belgisch soldaat aan de zijde van onzen Koning vocht in de loopgraven tusschen Waalhem en Sint-Kathelijne-Waver: « Mijn schoonbroer en ik zaten in de loopgraaf. Tusschen ons beiden stond zwijgend een officier van hooge gestalte, zonder wapens. Opeens ontploft een houwitser op korten afstand van ons. Door een scherf getroffen, valt mijn schoonbroer aan mijn zijde neer. De officier neemt dezes geweer en vuurt in zijne plaats.

Dan verliet hij de looggraaf. Zijn buitengewone kalmte had mij getroffen. Ik hield op met schieten en draaide mij naar hem toe. Hij bekeek mij. Het was de Koning!

Hoe jammer dat mijn schoonbroer niet wist, wie die lange, zwijgende officier was die hem had zien sterven voor het Vaderland.

In ons Leger

De *Times* van 2 December geeft een brief van een Engelschen majoor uit Kales, waarin hij zegt dat Kales met *typhus* bedreigd wordt. Het Belgisch leger zou er sterk door aangetast zijn. Indien geen voldoende maatregelen getroffen worden zou van het Belgisch leger weldra niets meer overblijven. Het is dringend noodig de hospitalen snel te verbeteren.

Te Kales worden onze soldaten geoefend in 't bedienen van het Engelsche scheepsgeschut.

Sluipmoordenaars

Engelsche vliegers wierpen bommen op Brugge, Gent en Kortrijk. In deze stad werden meerdere inwoners *gedood* en geen enkele Duitscher. Wanneer vroeger Duitsche vliegers boven Antwerpen kwamen, dat dan nog een *versterkte* stad is, spraken de Antwerpsche bladen steeds van « sluipmoordenaars ». Wij hopen dat zij nu ook het gepaste woord zullen vinden.

Een Zwitser over den Toestand in België

Een medewerker van den *Berner Bund* schrijft uit Antwerpen aan zijn blad:

« Het Duitsch bewind doet zich hier niet streng gevoelen, en laat den burgers alle vrijheid in het openbaar leven. Zoo mocht het *Handelsblad* van Antwerpen op den naamdag des konings ronduit wenschen vormen voor België en voor het vorstenhuis. De Vlamingen, die hun stamverwantschap met de Duitschers niet kunnen wegcijferen, gevoelen wel dat hun toestand zeer gunstig is. De Duitsche aard wordt in het buitenland wel eens bespot; hier zal de Vlaming dien thans naar waarde leeren schatten. De omgang onder hen, die kort te voren nog vijandig tegenover elkaar stonden, wordt met den dag vriendschappelijker. Bij de Vlamingen zoekt ge hier tevergeets naar de van haat kokende volksziel, naar gebetenheid en naar heethoofden, die met gebalde vuisten in hun zakken rondloopen. *De bevolking hoeft ook de toekomst geenszins moedeloos in te zien. Bij de stamverwante Duitschers mogen ze steeds op waardeering rekenen, die, wanneer voor België het uur der beslissing geslagen heeft, voorzeker niet heelemaal door het machtbesef zal verdrongen worden* ».

Te Brussel

Vóór enkele dagen waren de Brusselsche Vlamingen aangenaam verrast door het feit dat hun taal ditmaal vóór het Fransch kwam op de plakbrieven. Vele « Belges de cœur » zijn er om verstoord, somme verfranschte Vlamingen geven ook liever den voorrang aan de vreemde taal. Aardig is net toch wel dat de Duitschers in dezen het goed voorbeeld geven in het naleven der Belgische taalwetten.

— Wij ontleenen aan de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 1 December:

« In Brussel is de toestand kalm. Dat er gebrek aan voedsel zou zijn, is onjuist. Wel is er zeer weinig meel. Vleesch, groenten en fruit zijn veel goedkooper dan voor den oorlog. In Brussel zijn betrekkelijk weinig Duitsche soldaten, doch veel officieren. Deze organiseeren vaak jachtpartijen, o. a. wordt veel gejaagd op het Koninklijk jachtterrein te Tervueren.

» Er liggen te Brussel veel gewonden. Enkele particuliere ambulances, welke vóór den inval der Duitschers ingericht waren, zijn thans gesloten wegens gebrek aan personeel. In de kerk van het Heilig Hart is thans ook een ambulance gevestigd door enkele burgers. Hier worden alleen Belgische soldaten verpleegd, die ernstig gewond zijn.

» In een der lokalen van het ministerie van landbouw aan de Wetstraat is door de Duitschers een casino ingericht. De trams rijden als gewoonlijk. Aan de burgerij is medegedeeld, dat binnen enkele weken de gasverlichting zal moeten ophouden wegens gebrek aan steenkool. (Vooralsnog is er zeer veel steenkool te Brussel. *Red.*)

» In Brussel is de bewaking van de stad thans, behalve aan de Brusselsche agenten en de burgers, ook aan Duitsche politieagenten opgedragen. Dezen zijn in uniform, dragen op den schouder een plaatje met het woord « Polizei » en zijn zwaar gewapend ».

In het Land

Naar een correspondent van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* verneemt, is te Brussel bericht ontvangen, dat een der zoons van den Belgischen minister-president de Broqueville, die als gilde vrijwilliger in het Belgische leger dienst deed, gesneuveld is. Verscheidene familieleden van de Belgische ministers moeten reeds gedood zijn, o. a. een zoon van den minister van koloniën Renkin, een zoon van den gewezen minister van financiën Levie en de zoon van generaal Pontus, gewezen minister van oorlog, die kapitein bij de Belgische artillerie was. Ook bestaat er vermoeden, dat de tweede zoon van den minister de Broqueville gesneuveld is, doch hieromtrent is nog geen zekerheid.

Langs de grenzen zullen weer overal de gewone tollgelden geheven worden. Volgens een ander stuk moet elke soldaat, die nog in burgerkleeding in België rondloopt, zich onmiddellijk komen gevangen geven. Hij, die dit niet doet, wordt met de zwaarste straffen bedreigd, evenals de burgers die zulke soldaten kleeren geven, of hen op andere wijze helpen. De soldaten, die in uniform nog achter het front worden aangetroffen, zullen overeenkomstig de oorlogswetten „voor den kop geschoten worden".

Sterfgevallen

Donderdag en acht dagen overleed, te Schaarbeek, de beroemde schilder en graveur Jan Stobbaerts, in den ouderdom van 76 jaar.

Met hem verdwijnt een der voornaamste realisten van de Belgische school. Zijne voornaamste werken werden aangekocht door het museum van zijne geboortestad, Antwerpen, en door het Museum van Brussel.

Wij vernemen eveneens het afsterven van Frans Van Leemputten, leeraar aan het hooger gesticht van schoone kunsten. Hij overleed te Brussel in zijn 64ste levensjaar, en was officier der Leopoldsorde en ridder der orde van Isabella de Katholieke.

Met diep leedwezen vernamen wij de dood van den hoogst verdienstelijken Vlaming Lodewijk De Raet, schrijver van *Over Vlaamsche Volkskracht* en andere verhandelingen over den ekonomischen laagstand van het Vlaamsche volk. Hij was een stil werker en de krachtigste voorstander van de algeheele vervlaamsching der Gentsche hoogeschool. Hij rust in vrede!

LAATSTE TIJDINGEN

De Duitsche keizer bezocht het Duitsch-Oosten rijksche front bij Czenstochowa. Hij had een onderhoud te Breslau met den Oostenrijkschen opperbevelhebber aartshertog Friedrich en den overste van den generalen staf Conrad von Hötzendorff.

— Tegen Churchill zet de *Morning Post* haar aanvallen voort. Het blad hoopt dat Asquith dezen gevaarlijken dilettant eindelijk zal verwijderen. Nog altijd heeft de admiraliteit het verlies niet bekend gemaakt van den *Audacious*, daar ze blijkbaar de volksopinie vreest.

— De Duitsche gezant te Rome, von Flotow, werd om reden van ziekte vervangen door vorst von Bülow.

— De Engelsche verliezen te land worden door de *Times* geschat op 84,000 man. Bij Yperen zouden ze bij de 50,000 man verloren hebben.

— De Duitsche Regeering logenstraft het bericht dat zij aan Portugal verontschuldigingen zou aangeboden hebben voor een Duitschen inval in Angola. Het Reuterbericht was een uitvindsel.

— Australische en Nieuw-Zeelandsche troepen zijn in Egypte aangekomen, waar zij zullen deelnemen aan de verdediging van dat land en hun oefening voltooien. Zij zullen later naar het front in Europa worden gezonden... hopen de Engelschen. Ook de *Corriere della Sera* meldt dat een reeds uit Port Saïd vertrokken transport Indische soldaten in allerijl per draadloos telegram naar Egypte is teruggeroepen en weder is ontscheept.

De Turken zijn bezig onder leiding van Duitsche officieren een veldspoorweg aan te leggen van Maan naar het Suezkanaal.

Ook de Emir van Afghanistan zou een aanval op Engelsch-Indië voorbereiden.

Drukkerij van de « Gazet van Brussel », 12, Zwarte Lieve Vrouwstraat, 12, Brussel.